

Aldeboarn de Deelen

GLB-pilot Veenweide ADD

Terugkoppeling opmerkingen en vragen gesteld tijdens de individuele gesprekken met Jan de Boer en Gert Diever

Lenneke Büller - 7 maart 2022

De Haklam-compensatie

Sommigen van jullie vinden de Haklam-vergoeding te laag.

We zijn uitgegaan van een compensatievergoeding bij Haklam van 60% t.o.v. een vast hoger peil (= 100%). Wij denken dat dit een goed percentage is, ervan uitgaande dat we de nadelige gevolgen van peilverhoging aanzienlijk (40%) kunnen verminderen. Maar, dit is een uitgangspunt. De pilot moet uitwijzen of dit uitgangspunt klopt! Misschien moet de vergoeding 70% zijn. Mocht dat zo zijn dan is dit voor de uitgangspunten van het Flankerend Beleid, ter compensatie van de boeren in het hele Friese veenweidegebied, belangrijke informatie. Daarom is de pilot zo belangrijk!

Mochten er na een jaar goede argumenten zijn dat de compensatie te laag is ingeschat, en mochten we daar nog budget voor hebben, dan zullen we de vergoeding verhogen.

Functioneren huidige watersysteem

Meerdere boeren hebben aangegeven dat zij vinden dat eerst het huidige watersysteem goed moet functioneren. Daarover het volgende.

Wateraanvoer maatregelen in Poppenhuizen worden naar verwachting in juni 2022 uitgevoerd. Maar, het gaat nu vooral om waterafvoer maatregelen.

Jan de Boer heeft de knelpunten in kaart gebracht. WF onderzoekt de situatie momenteel. In de bijeenkomst kunnen we aangeven of de duikers aan de normen voldoen.

NB: WF zegt bij deze toe dat alle duikers, die gezien worden als knelpunt, voor verhoging van de peilen worden doorgespoeld c.q. de bagger wordt verwijderd.

In het kader van het gebiedsproces en het maken van een inrichtingsplan voor ADD Noord wordt momenteel onderzocht of de ingreep die bij de herinrichting Swette de Burd is gedaan – n.l. peilverhoging in de Botmar en afsluiting van de Botmar van het watersysteem, waardoor deze ook niet meer kan functioneren als waterbuffer – wel een goede keuze is geweest. De verwachting is dat het watersysteem voor een deel van de bedrijven veel beter zal functioneren als de Botmar weer onderdeel wordt van het watersysteem. Een eventuele peilverlaging van de Botmar heeft echter ook nadelen. Komen we op terug.

- **Buis / inlaat bij Roelevink:** wordt door WF onderzocht. Komen we op terug.
- **Waterafvoer situatie bij Johannes Bouma – zoon Tjitze:** wordt door WF onderzocht. Komen we op terug.
- **Ontbrekende percelen bij Boonstra, Bijker, Van der Bij, Hoekstra, Huisman en Popke Dijkstra:** wordt door WF in kaart gebracht. Komen we op terug.

Hoe zorgen we voor goed = effectief flexibel peilbeheer?

Meerdere boeren hebben aangegeven dat deze hele pilot = HAKLAM staat of valt bij anticiperen en snel reageren. Daar hebben ze hun twijfels over, ook gezien de ervaring met de bereikbaarheid van het waterschap en - mede daardoor - de snelheid van reageren.

Dit is een pilot, ook voor WF en de rayonbeheerder. De normale manier van doen kan dus verlaten worden.

WF is het er mee eens, dat goede bereikbaarheid van belang is. Maar, met oog voor het privéleven van de rayonbeheerder.

We stellen de volgende oplossing voor.

Zowel de Botmar als Poppenhuizen hebben 1-2 boeren – afhankelijk van de mogelijke knelpunten die kunnen ontstaan – die alles in de gaten houden. Zij ‘alarmeren’ 1 boer of 1 andere persoon die de boeren aanwijzen, die verantwoordelijk wordt voor de communicatie met de rayonbeheerder. Die ene boer / persoon heeft het 06-nummer van de rayonbeheerder en kan indien nodig desnoods in het weekend bellen.

Deze persoon kan ook meekijken bij de instelling van het gemaal (zie ook het volgende punt) mocht er twijfel zijn of de maalcapaciteit wel volledig wordt benut.

Deze persoon / boerenvertegenwoordigers hebben recht op een vergoeding die hoger is dan de reguliere deelnemersvergoeding van € 500,- Hoeveel dit is zal worden bepaald als we weten wat jullie van deze oplossing vinden.

Over het functioneren en instellen van het gemaal

Kan er vooruit gemalen worden?

Ja dat kan. We hebben een boven en ondergrens afgesproken en als de bovengrens bijna bereikt is - in een situatie dat het al veel geregend heeft en de verwachting is dat er nog (veel) meer regen aankomt - kan de rayonbeheerder besluiten het gemaal op een lager peil in te stellen. Hierbij wordt ook nadrukkelijk gekeken naar de hoogte van het grondwater, met de Boeren Meten Water meetpinnen.

Er wordt niet vooruit gemaal als er b.v. 1 clusterbui kan vallen. Het is ook moeilijk te voorspellen waar die precies gaat vallen.

Bij welk peil slaat het gemaal aan? En functioneert het gemaal als een soort vlotter?

Zo ja, dan kun je in de praktijk 5cm onder of boven de afgesproken grens zitten.

Betekent dit laatste niet dat we eigenlijk vergoeding moeten hebben voor 5cm meer peilverhoging?

Het gemaal werkt als een soort vlotter. Het slaat niet constant aan en uit, maar zal malen tot een aantal cm onder het vastgestelde peil en pas weer aanslaan als het peil er een aantal cm boven komt. Het gemiddelde peil is het ingestelde peil.

Bij de pilots met HAKLAM die al meer dan een jaar functioneren, blijkt het sturen op grondwater goed te werken. Als het grondwater b.v. nog 60 cm onder het maaiveld staat in de putjes, dan is actie niet nodig. Als het grondwater in de putjes 20 cm onder maaiveld staat en er wordt veel regen verwacht, dan ligt het voor de hand om het slootpeil naar beneden te doen.

We gaan uitgebreid meten, met name het grondwater en oppervlaktewater in de watergangen ver bij het gemaal vandaan. Er komen meetpinnen in de putjes van het gebied, aan de uiteinden van het systeem, op een aantal hoge percelen etc.. Dat gaat inzicht geven, aan zowel WF als jullie, hoe de situatie in het veld is c.q. hoe het systeem functioneert.

Als de helft van de boeren last heeft, dan kan de peilverhoging worden heroverwogen en/of onderzoeken we of extra compensatie reëel is.

Het is belangrijk regelmatig met elkaar te evalueren. Hoe vaak moet nog bepaald worden.

Is er wel gebruikt gemaakt van een actuele hoogtekaart?

Ja, van de AHN4 (Actueel Hoogtebestand Nederland). Deze is van 2020.

NB: er wordt altijd in maart gevlogen, dus op een moment dat er geen hoog gras staat.

Alle hoogteverschillen zitten in de kaart. Maar, in een droogleggingskaart wordt uitgegaan van een vlak peil en in de werkelijkheid is dat niet zo. Er is sprake van verhang en stuwung. De situatie in de praktijk kan dus afwijken van de kaart. Tot 10-15 cm is de schatting.

We moeten in de praktijk uitvinden welke peilverhoging klopt bij ons uitgangspunt: het water net niet in de greppels in het laagste putje.

We hebben ons de vraag gesteld: zouden de boeren achter in het gebied dan een hogere vergoeding moeten krijgen? Moeten we opstuwung meenemen?

Onze conclusie is dat we dit niet of nauwelijks kunnen berekenen en dat we dat bij voorbaat niet kunnen doen dus. Hier komt weer wel het belang van meten (= weten) naar voren.

Stel dat ik door deze pilot 10 koeien weg moet doen? Dan vervallen dier c.q. fosfaatrechten. Komt er een waarborg dat ik aan het eind van de pilot dezelfde hoeveelheid rechten heb als aan het begin?

Nee, dit kunnen we niet waarborgen omdat niet is vast te stellen dat het verminderde aantal dieren het gevolg is van de pilot. En daarbij: de compensatie moet voldoende zijn om een tekort aan ruwvoer op te vangen.

Heeft een biologische boer niet recht op een hogere vergoeding? De aankoop van biologisch voer is immers duurder.

Om te kunnen bepalen hoeveel hoger de vergoeding dan moet zijn, ontbreekt nog een goede referentie. En dus kunnen we er in deze pilot, net als binnen de ANLb-regeling overigens, nog niets mee doen.

Wat als ik aan greppelinfiltratie doe, maar m'n greppel staat droog. Wat betekent dat voor mijn vergoeding?

Als de inrichting (die wordt betaald vanuit het project) en het onderhoud goed is, dan wordt de vergoeding uitgekeerd.

Als je drains onder water staan, is dat gelijk aan greppelinfiltratie?

Nee.

Mocht het zo zijn dat de schade aan de percelen na 2 jaar groot is. Komt daar nog compensatie voor?

Mocht er onvoorziene structuurschade zijn dan wordt die overeenkomstig de nadeelcompensatie verordening van het Wetterskip vergoed.

Hoe groot is het Calamiteitenfonds?

60.000 euro

Kunnen we deze pilot koppelen aan Valuta voor Veen?

Nee. Dat is te ingewikkeld en 2 VvV gaat om contracten van 10 jaar.

Als je tekent, doe je dan mee voor 2 jaar?

Ja.

Is het mogelijk om de zomerschouw door het Wetterskip weer in te voeren?

WF zal, samen met jullie, alert zijn op een teveel aan begroeiing in de sloot. In geval van twijfel zal er ingegrepen worden. Bij de lopende HAKLAM-pilots blijkt dat er - door het hogere slootpeil - meer doorstroomd profiel beschikbaar is waardoor er juist minder problemen optreden met begroeiing.

Wordt de waarde van mijn bedrijf niet minder als ik meedoe aan deze pilot?

Nee, deze pilot heeft geen invloed op de waarde. Hij is immers maar tijdelijk van aard.

De beheerpakketten

Er is opvallend weinig ingeschreven op de beheerpakketten. Wij denken dat dat de volgende redenen heeft:

1. Het zijn 'extensiveringspakketten' en heel veel boeren zijn al extensief
2. Wat men ermee verdient staat niet in verhouding tot het extra werk dat het oplevert
3. Het is niet stapelbaar met ANLb en heel veel boeren doen al aan ANLb-regelingen mee (vooral ook aan maatregelen met het oog op weidevogels).
4. De beheermaatregel m.b.t. het hekkelen is niet gunstig met het oog op de doorstroming. Eerst moet het watersysteem wat afvoer betreft optimaal zijn.

Graag gaan we hierover met jullie in gesprek.

Zijn er beheermaatregelen waar jullie van zeggen: daar zou ik nou wel in geïnteresseerd zijn en/of dat is wel goed in te passen in mijn bedrijfsvoering. Graag jullie suggesties!

Kan een uitkering voor ganzenschade gestapeld worden met een vergoeding voor een uitgestelde maaidatum?

Wordt momenteel onderzocht.

Bodemmaatregelen

Niemand heeft ingeschreven op de maatregelen ter verbetering van de bodemkwaliteit. En dat terwijl de bodem het kapitaal is van de boer en bodem-verbeterende maatregelen ook een positief effect hebben wat betreft het terugdringen van de CO₂-uitstoot en de vochthuishouding in de bodem. Jan de Boer is een van de boeren die meedoet aan de pilot Bodemvruchtbaarheid en Jan was positief verrast wat betreft de resultaten.

Om jullie te stimuleren bodem-verbeterende maatregelen toe te passen komen we wat dit betreft met nieuwe voorstellen. Deze worden jullie de komende week toegestuurd.